

نظریهٔ تعلیم اخلاقی مجازات*

۱۴۱

فهرست

جین هامپتن**

ترجمه: حمید محبوبی***

چکیده

کوشش نظریهٔ تعلیم اخلاقی، ارائهٔ تبیینی از مجازات بر اساس موضعی متفاوت با سایر نظریه‌های مربوط به مجازات است. بر اساس این نظریه، مجازات به جز بازداشتن مجرمان از ارتکاب جرم و آسیب رساندن به دیگران، هدف والایی دارد که بنیاد این نظریه را در توجیه مجازات فراهم می‌آورد. جامعه با مجازات بزهکاران می‌خواهد به آنها و دیگران بفهماند که: اولاً عمل انجام شده به وسیلهٔ مجرم، بر خلاف قانون و لذا مستوجب مجازات است، و ثانیاً نادرستی اخلاقی این عمل، دلیل خلاف بودن آن است. بر این اساس، هدف مجازات نه قصاص فرد مجرم، و نه معالجهٔ اوست، بلکه هدف نهایی، بهبود بخشیدن اخلاقی مجرم و کل افراد جامعه است. از این رو، مجازات عملی است برای مجرم و به نفع او، و نه در برابر و علیه او. البته از آنجا که مقتضای این نظریه، پذیرفتن واقعیت اختیار انسانها و احترام نهادن به آن است، فرد مجرم می‌تواند از قبول این درس اخلاقی سر باز زند. در هر حال، جامعه حق ندارد فرد مجرم را مجبور به پذیرفتن این درس اخلاقی کند.

واژگان کلیدی: مجازات، جرم، نظریه‌های مجازات، تعلیم اخلاقی، بهبود اخلاقی.

* Jean Hampton, 'The Moral Education Theory of Punishment' *Philosophy & Public Affairs*, vol.13, no. 3 (Summer 1984), copyright© 1984 by Princeton University Press. pp. 208-38 reprinted by permission.

می‌توان واژهٔ education را در اینجا به "تربیت" نیز ترجمه کرد، یعنی نظریهٔ تربیت اخلاقی مجازات. اما با نظر به آنچه در بیان مفاد این نظریه ذکر می‌شود، به نظر می‌رسد واژهٔ "تعلیم" ترجمهٔ کمابیش مناسب‌تری باشد.

** خانم جین هامپتن فقیه، استاد فلسفه در دانشگاه آریزونا آمریکا، مقالات بسیاری دربارهٔ نظریهٔ اخلاقی و سیاسی نوشته است. از جمله کتابهای ایشان می‌توان به «هابز و سنت قرارداد اجتماعی»، و «فلسفهٔ سیاسی» اشاره کرد. مقاله‌ای که در اینجا به فارسی ترجمه شده، از آثار کلاسیک در تبیین نظریهٔ تعلیم اخلاقی است.

*** دانشجوی کارشناسی ارشد فلسفه، دانشگاه تهران.

( ) .
[ ] Practice ( )

۱۴۲

فصل حقوق

*

[ ]

---

* به ترتیب deterrence (نظریه بازدارندگی یا اعرابی)، retributivist (نظریه مکافات گرایانه، مکافاتی، یا کیفردهنده باورانه) و rehabilitation (نظریه ترمیمی، اصلاحی و یا توان بخشی).

(Law)

۱۴۳
فہرست

۱. توجیہ

conferring power)

:

(

"

"

(Orders)

"

"

"

"

)
( )
" " "
"
" "
"

۱۴۴

فصل حقوق

**

" "

" "

---

* همان‌طور که گفتم، این تعریف، تعریفی پوزیتیویستی از قانون است. به هر روی، من همراه با جان گری، معتقدم که اخلاق اگرچه همان قانون نیست، اما باید منبع قانون باشد. بنگرید به کتاب گری:

John Chipman Gray, *The Nature And Source of Law*, (New York: Macmillan), 1921. p,84

** برای بحثی در خصوص اینکه چگونه قانون می‌تواند مسائل مربوط به هماهنگی و تعارض را حل کند، بنگرید به Edna Ullman-Margalit, *The Emergence of Norms* (Oxford:Clarendon Press, 1977)

*

[ ]

۱۴۵

فصل حقوق

---

* اگر چه موضع کانت درباره مجازات ظاهراً مکافات گرایانه است (بنگرید به کتاب او:

Metaphysical Elements of Justice, trans, Ladd, [Indianapolis: Bobbs-Merrill, 1965], p. 100, Academy edition, p. 331).

تعریف او از قانون با موضع مکافات گرایانه اش تعارض دارد. برای نمونه به رگه بازدارنده در توجیه او از قانون توجه کنید: اگر استفاده خاصی از آزادی، خود مانعی است بر سر راه آزادی بر حسب قوانین جهان شمول (یعنی ناعادلانه است)، در این صورت استفاده از اجبار برای مقابله با آن عمل، تا آنجا که آن استفاده به منزله برداشتن مانعی است بر سر راه آزادی بر حسب قوانین جهان شمول، با آزادی بر حسب قوانین جهان شمول سازگار است؛ به عبارت دیگر، چنین استفاده‌ای از اجبار، عادلانه است.

p. 36, Academy edition, p. 231; see also *Metaphysical Elements of Justice*, pp.18-19, 33-45, Academy edition, pp. 218-21, 229-39

(" ") " "

:

)

(

)

[ ]

---

* See Hegel, *Philosophy of Rights*, addition to par. 99, p. 246.

١٤٧
فدوتوق

"!

"

( )

)

)

(

(

"

"

)

(

(ethical objectivism)

(subjectivists)

)

(

١٤٨

فقه حقوق

—

( )

*

)

(

١٤٩

فدوتوق

[ ]

" "

(autonomy)

*

" "

*

۱۵۰

فصل حقوق

[ ]

**

" " " "

*** "

"

*

Benjamin Karpman in 'Criminal psychodynamics: A platform' reprinted in *Punishment and Rehabilitation*, ed. J. I. Murphy (Belmont, CA: Wadsworth, 1973).

(behaviorist)

B. F. Skinner in *Science and Human Behavior* (New York: Macmillan ,1953), pp. 182-93, 446-49.

-

" [ ] "

"

**

:

Gertrude Ezorsky, *Philosophical Perspective on Punishment*.

Morris, "the Paternalistic Theory of Punishment", p. 268. یا به فارسی روان: "روح مجرم بیش از قربانی او در خطر است. ***"

(communication) [ ]

(H. P. Grice)

( )

١٥١

( )

فدوتقو

" "

**

"

"

"

"

"

"

"

*** "

...

---

* Nozick, pp. 369-80.

** Ibid, pp. 374 ff.

*** *Los Angeles Time*, 30 July, part 4, p.1.

( )

"

*

"

١٥٢

فقه حنوق

)

(

( )

( )

—

[ ]

:

"

"

*

١٥٣
فد حقوق

" :

"

"

"

( )

**

"

"

( )

---

*

**

"

"

" "

*

(Moral Paternalism) "

"

( )

(" ")

*

( )

١٥٥

فدوتق

:

:

":

"

":

"

[ ]

—

)

(.

[ ]

١٥٧

فد حقوق

:

"

"

"

*

"

---

* Martin Luther King, Jr., 'letter from a Birmingham Jail,' from *Civil Disobedience*, ed. H. A. Bedau (New York: Pegasus, 1969), pp. 78-9

۲. پرسشها و انتقادات

(

۱۵۸

فهرست

—

( )

*

" "

*

:

K. C. Armstrong, "The Retributivist Hits Back," *Philosophy of Punishment*, ed. H. B. Acton (London: Macmillan, 1969).

( )

" "

" "

*

١٥٩

فدوتق

" " " "

[ ]

" " Connecticut

(Start Program)

*

(Federal Bureau of prisons)

)

David J. Rothman, in 'Behavior Modification in Total Institutions,' *Hastings Center Report* 5, no. 1[1975]:22).

)*.

"

"

[ ]

١٦٠

فقد حقوق

(.

:

(

)

" "

*

"

*

( )

١٦١

فدوتوق

[ ]

)

(

( )

[ ]

---

* Nozick, pp. 373-74.

)

.(

"

"

[ ]

"

١٦٢

فقد حقوق

).

*(

:

[ ]

( )

( )

(

)

*

George Fletcher, *Rethinking Criminal law* (Boston: Little, Brown, 1978), p. 410,

)

(impeachment)

.(

(tort damage)

(

)

) ( )

(.

" "

": [ ]

١٦٣

": "

فد حقوق

"

( )

.( )

" " " "

" " " " "

" "

" " " " "

"

( )

( )

" "

" "

( )

١٦٤

فقد حقوق

(...)

( )

١٦٥
فدوتق

" "

*

" :

"

" "

" "

١٦٦

فقد حقوق

—

( )

" " " "

:)

١٦٧
فدوتوق (

)

.(

)

(

)

(

١٦٨

فقه حقوق

—

)

(

*

).

( )

([ ])

١٦٩

فد حقوق

(

( )

« »

---

* See Hegel, *Philosophy of Right*, sec. 91.

( )

١٧٠

فقه حنوق

" " *

( )

(

---

* Ibid, sec. 100, p. 70.

*

" "

[ ]

[ ]

) .

"

"

"

**(" .

---

* parole boards

** From 'Criminal Can be Brainwashed- Now,' *Psychology today* , April 1970, p. 14: also quoted in Rick Calson's *The Dilemma of Corrections* (Lexington, MA: Lexington books, 1976), p. 35.

*

: [ ]

[ ]

" :

**"

١٧٢

فقد حقوق

" "

[ ]

---

* see 'The Crime of Treatment,' American Friend Service Committee from *The Struggle for Justice*, chap. 6 (New York: Hill and Wang, 1971) reprinted in *Punishment: selected readings*, eds., Feinberg and Gross.

** Quoted by Carlson, p. 161; from David Fogel, *We Are the Living Proof* (Cincinnati: W. H. Anderson, n.d.).

( )

**" " *

۱۷۳

فد حقوق

" "

---

*Solzhenitsyn، نویسنده روسی و برنده جایزه نوبل (۱۹۷۰)، که مدت‌ها در زندانهای شوروی به سر برد.

**

(their present due process rights)

‘Criminal Punishment and Psychiatric Fallacies,’ especially pp. 207-209, in *Punishment and Rehabilitation*, ed. J. Murphy.

American Friends Service Committee

‘The Crime of Treatment,’ pp. 91-93, in Feinberg et al.

AFSC

American Friends Service Committee)

(.

" " (catharsis)

*

١٧٤

فقه حقوق

" :

[ ]

"

[ ]

( )

")

( )

("

) .

(

:

*

[ ]

(

:

:

١٧٥

فدوتقو

*

**

" "

" "

*** " "

---

* Kant, *Critique of Practical Reason*, 'The Analytic of Pure Practical Reason,' Remark II. Kant's (Abbott trans. In *Theory of Ethics* [London: Longman, 1951], p. 127; Academy edition, p. 38.)

** Walter Moberly, *The Ethics of Punishment*, (London: Faber & Faber, 1968), p. 141.

*** Nozick. pp. 374ff.

(:).

" "

١٧٧

فہموق

*

" "

---

*

)
(

.
:

١٧٨

فقه حقوق

—